

NIE ODBIERAJMY DZIECIOM EDUKACJI ZDROWOTNEJ!

Apel do Trybunału Konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej

Od 1 września 2026 roku edukacja zdrowotna ma stać się obowiązkowym przedmiotem w polskich szkołach, z wyjątkiem komponentu o zdrowiu seksualnym, który pozostaje dobrowolny.

To ważna zmiana, która daje każdemu dziecku dostęp do wiedzy i umiejętności potrzebnych, by bezpiecznie i zdrowo dorastać w pełnym wyzwaniach współczesnym świecie.

Wiemy, że do Trybunału Konstytucyjnego został skierowany wniosek o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją przepisów dotyczących edukacji zdrowotnej oraz o zabezpieczenie, które miałyby uniemożliwić ich stosowanie od 1 września.

Jako organizacje i instytucje zajmujące się edukacją, ochroną dzieci i dialogiem społecznym apelujemy do Trybunału Konstytucyjnego o nie wstrzymywanie edukacji zdrowotnej. Pozwólmy dzieciom uczyć się, jak dbać o swoje zdrowie i bezpieczeństwo.

Dlaczego edukacja zdrowotna jest potrzebna wszystkim dzieciom?

1. Bo każde dziecko ma prawo do rzetelnej wiedzy o zdrowiu.

Dzieci potrzebują wiedzy o zdrowiu fizycznym i psychicznym, emocjach, relacjach, bezpieczeństwie, uzależnieniach, higienie cyfrowej i reagowaniu w sytuacjach zagrożenia. Wiedzy opartej na faktach, a nie na przypadkowych informacjach z internetu czy od rówieśników.

2. Bo edukacja zdrowotna wyrównuje szanse.

Nie każde dziecko ma w domu możliwość rozmowy o zdrowiu czy zagrożeniach, z którymi może się spotkać. Szkoła może zapewnić każdemu dziecku podstawową, rzetelną wiedzę – niezależnie od tego, w jakiej rodzinie dorasta.

Państwo nie powinno uzależniać dostępu dziecka do wiedzy o zdrowiu od tego, czy w jego domu jest ktoś, kto taką wiedzę może i chce mu przekazać.

3. Bo prawo do nauki i równy dostęp do edukacji gwarantuje Konstytucja RP.

Art. 70 ust. 1. Konstytucji RP stanowi, że każdy ma prawo do nauki. Natomiast art. 70. ust. 4. zobowiązuje władze publiczne do zapewnienia obywatelom powszechnego i równego dostępu do wykształcenia.

Edukacja zdrowotna jest jednym z elementów współczesnej edukacji. Zapewnienie jej wszystkim uczniom pozwala realizować konstytucyjną zasadę równego dostępu do wiedzy i ograniczać nierówności wynikające z sytuacji rodzinnej czy społecznej.

4. Bo Konwencja o prawach dziecka chroni prawo dziecka do informacji.

Polska jako państwo będące stroną Konwencji o prawach dziecka, zobowiązała się do respektowania praw dziecka również w obszarze dostępu do informacji.

Zgodnie z art. 13. Konwencji o prawach dziecka dziecko ma prawo do swobodnego poszukiwania, otrzymywania i przekazywania informacji i idei wszelkiego rodzaju.

Jeszcze bardziej bezpośrednio odnosi się do tego art. 17. Konwencji, który zobowiązuje państwa do zapewnienia dziecku dostępu do informacji i materiałów pochodzących z różnorodnych źródeł, szczególnie takich, które służą jego dobru oraz zdrowiu fizycznemu i psychicznemu.

W art. 28. zobowiązuje państwa do uznania prawa dziecka do nauki na zasadzie równych szans.

Szkoła jest jednym z najważniejszych miejsc, w których państwo może realizować ten obowiązek, zapewniając dzieciom dostęp do sprawdzonej i dostosowanej do ich wieku wiedzy.

5. Bo szkoła powinna przygotowywać dzieci do rzeczywistości, w której żyją.

Dzieci mierzą się dziś z presją rówieśniczą, przemocą i cyberprzemocą, uzależnieniami, dezinformacją, zagrożeniami w internecie i kryzysami zdrowia psychicznego. Potrzebują wiedzy i umiejętności, które pomogą im sobie z nimi radzić.

6. Bo wiedza zwiększa bezpieczeństwo dzieci.

Dziecko, które zna swoje prawa, potrafi rozpoznawać sytuacje zagrażające jego bezpieczeństwu, rozumie granice i wie, gdzie szukać pomocy, jest lepiej przygotowane do ochrony siebie i innych.

Edukacja zdrowotna może być ważnym elementem profilaktyki przemocy, wykorzystywania dzieci i innych zagrożeń.

7. Bo edukacja zdrowotna nie zastępuje rodziców.

Szkoła nie powinna wychowywać zamiast rodziny. Jej zadaniem jest zapewnienie dzieciom wiedzy i umiejętności, które są niezbędne do bezpiecznego funkcjonowania we współczesnym świecie.

Rodzice pozostają ważnymi partnerami w edukacji i wychowaniu swoich dzieci.

8. Bo dzieci nie powinny płacić ceny za spory dorosłych.

Dyskusja o programie nauczania jest potrzebna. Nie powinna jednak prowadzić do odebrania dzieciom dostępu do wiedzy o zdrowiu i bezpieczeństwie.

Edukacja zdrowotna dotyczy znacznie więcej niż zdrowia seksualnego. To także wiedza o zdrowiu psychicznym i fizycznym, emocjach, relacjach, uzależnieniach, bezpieczeństwie, pierwszej pomocy i odpowiedzialnym dbaniu o siebie.

DLATEGO APELUJEMY DO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO:

- Nie wstrzymujcie wejścia w życie przepisów dotyczących edukacji zdrowotnej!
- Pozwólcie szkołom rozpocząć od 1 września 2026 r. nauczanie przedmiotu, który może pomóc dzieciom lepiej rozumieć własne zdrowie, dbać o siebie, rozpoznawać zagrożenia i szukać pomocy.
- Państwo nie powinno uzależniać dostępu dziecka do rzetelnej wiedzy o zdrowiu od tego, czy w jego domu jest ktoś, kto taką wiedzę może i chce mu przekazać.
- Każde dziecko – niezależnie od tego, w jakiej rodzinie dorasta, gdzie mieszka i jakie ma możliwości – powinno mieć dostęp do podstawowej, rzetelnej wiedzy potrzebnej do bezpiecznego życia.
- Edukacja zdrowotna nie jest ideologią.
- Edukacja zdrowotna to wiedza, bezpieczeństwo, wyrównywanie szans, realizacja prawa dziecka do nauki i dostępu do informacji.

Podstawa prawna:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (szczególnie art. 70):

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970780483/U/D19970483Lj.pdf>

Konwencja ONZ o Prawach Dziecka (szczególnie art. 13, 17 i 28): <https://unicef.pl/prawa-dziecka/wiedza-i-pomoc/konwencja-o-prawach-dziecka>

Apel podpisały następujące instytucje i organizacje:

1. Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa
2. Fundacja Rodzić po Ludzku, Warszawa
3. Fundacja Szkoła z Klasą, Warszawa
4. Podkarpackie Stowarzyszenie dla Aktywnych Rodzin, Rzeszów
5. Fundacja Pomosty, Rzeszów
6. Stowarzyszenie ARKA, Olsztyn
7. Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży SZANSA, Głogów
8. Fundacja Słonie na Balkonie, Łódź
9. Fundacja “NON LICET” Pomoc Ofiarom Przemocy w Rodzinie, Wrocław
10. Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15
11. Fundacja Dbam o Mój Zasięg, Gdańsk
12. Fundacja „Instytut Cyfrowego Obywatelstwa”, Warszawa
13. Częstochowskie Stowarzyszenie ETOH, Częstochowa
14. Fundacja “Dziecko w Centrum”, Poznań
15. Stowarzyszenie Moc Wsparcia, Sosnowiec
16. Fundacja Sempre a Frente, Lublin
17. Fundacja Civis Polonus, Warszawa
18. Fundacja PRO-FIL
19. Fundacja Panoptykon